

Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-3-72 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-30/882-263
Karar Tarihi : 06.06.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Osman Tan ÇATALCALI

C. BAŞVURUDA BULUNAN :- Gizlilik Talebi Bulunmaktadır.

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

- Natura Gıda San. ve Tic. A.Ş.
Bulgurlu Mah. Alemdağ Cad. Masaldan İş Merkezi A-Blok No:46
Kat:3 Daire:9-10 Üsküdar/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Natura Gıda San. ve Tic. A.Ş.'nin bir satış noktasının zorlaması sonucunda şikayetçiye ait işletmeye teklif vermekten kaçındığı iddiası.
- (2) **F. İDDIALARIN ÖZETİ:** Başvuruda; şikayetçi çalıştırdığı işletmede satılmak üzere çeşitli endüstriyel dondurma üreticilerinden teklif aldığı, ancak Natura Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Natura)'nin işletmesine yakın bir noktanın isteği üzerine teklif vermekten vazgeçtiği ifade edilerek konunun Rekabet Kurumu tarafından incelenmesi talep edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 04.04.2012 tarih ve 2992 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 19.04.2012 tarih ve 2012-3-72/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 25.05.2012 tarih ve 2012-3-72/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; dosya konusu iddialara ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Taraf: Natura Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Natura)

- (6) Ülker Grup şirketlerinden olan Natura, Türkiye Dondurma pazarına, 2003 yılında Nestle Schöller'e ait Bursa'daki dondurma fabrikasını alarak girmiştir. Ülkemizin en büyük üç endüstriyel dondurma üreticisinden biri olan Natura tarafından üretilen ürünler Orta Doğu ve Balkanlar'da da satılmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (7) Dondurma üretim biçimi temelinde endüstriyel ve artisan olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Endüstriyel dondurma büyük ölçekli tesislerde seri bir şekilde üretilen, belli bir ambalaj içerisinde pazara sunulan ve “fabrikasyon dondurma” olarak da adlandırılmaktadır. Artisan dondurma ise küçük ölçekli işletmeler (pastaneler/dondurmacı) tarafından üretilen, çoğunlukla külahta satılan ve “açık dondurma” veya “pastane dondurması” olarak bilinen dondurmalarıdır. Endüstriyel dondurma ile artisan dondurma arasındaki en önemli fark, artisan dondurmanın çoğunlukla üretildiği yerde veya civarında tüketilmesidir.
- (8) Şikayet konusu olay bakımından ilgili ürün pazarı geniş bir tanımlı içerecek şekilde “endüstriyel dondurma pazarı” olarak tanımlanmıştır.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (9) İlgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Şikayetçi ile Yapılan Görüşme

- (10) 19.04.2012 tarihinde yapılan görüşmede Şikayetçi, Natura’yı kendisine niye teklif vermediğini öğrenmek için aradığını, bu görüşmede kendisine teklif verilmemesinin nedeninin, kantininin yakınında bulunan başka bir satış noktasıyla Natura arasında yapılan sözleşmede ‘bu teşebbüsün yakınında başka bir teşebbüste Natura’nın ürünlerinin satılması durumunda sözleşmenin geçersiz olacağına’ dair bir hükmün bulunması olduğu şeklinde açıklandığı, ancak bu durumu ticari hayatla bağdaştıramadığını ifade etmiştir.

I.3.2. Değerlendirme

- (11) Dosyaya konu başvuruda tespit edilmesi ve değerlendirilmesi gereken hususlar Natura’nın nihai satış noktalarıyla bölge sınırlaması içeren anlaşmalar akdedip akdedemeyeceği ile şikayetçinin rakibi olan teşebbüsün Natura ile akdettiği sözleşmede yukarıda ifade edildiği gibi benzer bir hüküm olup olmadığıdır.
- (12) Öncelikle belirlenmesi gereken husus endüstriyel dondurma pazarında Natura’nın hakim durumda olup olmadığı ve Natura’nın pazar payıdır. Hakim durum 4054 sayılı Kanun’un 3. maddesinde tanımlanmıştır. Bu tanım çerçevesinde hakim durumun tespitinde öncelikle değerlendirilen husus ise teşebbüsün pazar payının uzun bir süre boyunca piyasadaki diğer teşebbüslere kıyasla yüksek bir seviyede seyredip seyretmediğidir.
- (13) 09.05.2012 tarih ve 12-25/719-204 sayılı Kurul kararında; endüstriyel dondurma pazarında pazar liderinin Algida markalı ürünlerin satışını gerçekleştiren Unilever Sanayi ve Ticaret Türk A.Ş. (Unilever) olduğu, bu teşebbüsün pazar payının %75, Has Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Has Gıda)’nin pazar payının tahminen %6-9 ve Natura’nın ise %5-10 pazar payına sahip olduğu belirtilmiştir. Bu bilgilerden Natura’nın endüstriyel dondurma pazarına hakim durumda olmadığı anlaşılmıştır. Natura endüstriyel dondurma pazarında hakim durumda olsa bile, şikayetçi tarafından dile getirilen belli bir bölgede sadece tek bir nihai satış noktasında ürünlerini satmak istemesi hususu, kötüye kullanma olarak değerlendirilemeyecektir.

- (14) Diğer yandan üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren sağlayıcılar ile nihai satış noktaları arasında başka teşebbüslerin bu noktalarda faaliyet göstermemesi için yapılacak anlaşmalar veya bu etkiyi doğuracak eylemler 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca yasaklanmaktadır.
- (15) Ancak rekabet ortamı üzerinde oluşturduğu zararlı etkilere karşın ortaya çıkardığı etkinlikler dolayısıyla dikey anlaşmalar, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde 4. madde yasağından muaf tutulabilmektedir.
- (16) Bu çerçevede teşebbüslerin nihai satış noktalarıyla akdettikleri ve rekabeti engelleyen hükümler içeren dikey nitelikteki sözleşmelerin grup olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinden muaf tutulmasını düzenleyen 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği yayımlanmıştır. Bu Tebliğ'in 2. maddesinin ilk fıkrasında; *"Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar – dikey anlaşmalar – bu Tebliğde belirtilen koşulları taşıması kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanunun 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur"* ifadesi yer almaktadır.
- (17) 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında tanınan muafiyetin koşulları ise sağlayıcının ilgili pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması ve sağlayıcı ile satış noktaları arasında imzalanan anlaşmalarda 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. ve 5. maddelerinde yer alan sınırlamaların bulunmaması gerekmektedir.
- (18) Dolayısıyla Natura'nın, pazar payının %40'ın altında olması nedeniyle, Natura'nın nihai satış noktalarıyla bölgesel sınırlamalar içeren anlaşmalar imzalaması 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan muafiyetten yararlanacaktır.
- (19) Değnilmesi gereken ikinci husus ise şikayetçinin rakibi olan teşebbüsün durumudur. 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi uyarınca, tek alıcıya sağlama yükümlülüğü içeren dikey anlaşmalarda muafiyet, alıcının dikey anlaşma konusu malları ve hizmeti aldığı ilgili pazardaki payının %40'ı aşmaması koşuluyla uygulanabilmektedir. Şikayetçinin rakibi olan teşebbüsün de şikayetçi gibi bir satış noktası olduğu dikkate alındığında, şikayetçinin rakibi teşebbüsün pazar payının anılan oranın oldukça altında olduğu anlaşılmaktadır.
- (20) Bu nedenle Natura ile şikayetçinin rakibi olan teşebbüs arasında akdedilen sözleşmede Natura'nın söz konusu teşebbüsün yakınında bulunan başka bir teşebbüse mal vermemesine yönelik bir madde bulunması durumunda bu hükmün, 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan muafiyetten yararlandığı kanaati oluşmuştur. Kaldı ki şikayet konusu husus 2002/2 sayılı Tebliğ uyarınca muafiyetten yararlanan klasik anlamda bölgesel bir münhasırlık değildir. Şikayette öne sürülen husus sadece tek bir noktanın yakınındaki yerleri kapsamakta olup Natura'nın pazar payının %40'ı aşması durumunda bile bir ihlal olarak değerlendirilmesi güçtür. Nitekim bir teşebbüsün bazı satış noktalarıyla çalışmak istemesi ve bazılarıyla da çalışmak istememesinin 4054 sayılı Kanun çerçevesinde değerlendirilebilmesi için bu teşebbüsün hakim durumda bulunması, anlaşma konusu mal veya hakkın vazgeçilmez nitelikte olması, eylemin alt pazarda rekabeti önemli ölçüde olumsuz etkilemesi ve objektif bir gerekçesinin olmaması koşullarının tamamının varlığı gerekmektedir.

12-30/882-263

J. SONUÇ

- (21) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.